

Ametiühendusline kuufiri

Ilmub iga 1. ja 15. kuupäeval.

Toimetus: Lembitu t. nr. 4, krt. 4. Telef. 3-77.

Talitus: Suur Brokasmägi nr. 4. Telef. 3-61.

Adress: Postkast Nr. 367, Tallinn.

Tellimishind: 6 kuud 60 mrf., 12 kuud 120 mrf.

Kuulutuste hinnad: - 1 lehekülj 3000 marka,
1/2 lehek. 1600 mrf., 1/4 lehek. 850 mrf.

Nr. 7

1. juunil. 1925.

Nr. 7

Riigiteenijate ühefordse toetuse küsimus.

Olguigi, et riigi ja omavalitjuse teenijate kongress oma seisukoha avaldas 70 miljoni ühefordse toetussumma jagamise kohta, ei mäi valitjehates ning riigikogu ringkondades need seisukohad pooldamist leidvat. Äärmiselt wõrastaw ja asjale kahjutoov on see hoolimatuse riigiteenijate organiseeritud esituse vastu. See häwitab nii töödõmu kui ka hääd suhted ametkondades. Ka kohadel on meeleolu ärew, nii on mitmu festel postiteenijate kutseühisuse keskjuhatus maakonna linnadest hulk märgukirju saanud, milles avaldub kohapealsete postiteenijate seisukoht 70 miljoni marga ärajaotamise ja protest riigikogu rahaasjanduse komisjonis vastu wõdetud eelõnu kohta, jaotada 70 miljoni kõigi riigiteenijate wahel proportsionaalselt põhipalgale.

Rakvere postiteenijate osakond, protesteerides selle otse vastu tema proegufel kujul, leiab selles riigi- ja omavalitjuse teenijate kongressi otsuste ignoreerimist ja kahtmise puudust vähema palgasaajate olukorda parandada. „Oletus, nagu oleks kõrge ma palga saajatel juurema arwulised perekonnad toita, kui vähemapalgalistel, ei põhjene tõe peal. Rakvere osakond jääb kindlat nõudmise juurde anda toetust ühejugustes osades kõigile riigiteenijale, kes alla riigiteenijate keskliidu poolt wäljatõõtatud elatistiniimumi palka saawad.“

Tallinna postiteenijate osakond konstateerib, et riigikogu rahaasjanduse komisjoni kawa 70 miljoni marga jaotamise kohta pole kaugeltki suuremale hulgale riigiteenijatele wastuwõetaw, sest see kawa käib risti vastu wiimastel üleriiklistel riigiteenijate kongressidel tehtud otsustele.

Tartu postiteenijate osakond protesteerides riigikogu komisjoni otsuse vastu, kaitleb waremalt ülesseatud nõudmist: 70 miljoni toetus peab jagatama ühejuguste osadena ühefordse toetuse

näol alla elatistiniimumi palgasaajate riigiteenijate wahel, j. o. kes alla 12.000 mk. kuus saawad. Peale selle ühe kuu perekonna abiraha, kes praegu perekonna abiraha saawad.

Narwa osakonna postiteenijad on samasuguse nõudmisega efinenud kui eelmit sedki.

Wäljavõttes posti-telegr.-telef. teenijate kutseühisuse Saapjalu osakonna eraforralise peakoosoleku protokollist leitakse rahaasjanduse komisjoni poolt vastu wõdetud riigiteenijate ühefordse toetuse seaduse eelõnu esitatud kujul vastu wõtmata olemat. „Walibame tõsist imestust rahaasjanduse komisjoni ülekaalule pääjenuid arwamise kohta, et ülemalet palgaastmetel seiswad ametnikud vähema palgalistest raskemas seisukorras on, ja näeme selles weel kord ainult pilget vähemapalgaliste majandusliste wiletjuse üle.“ Säädes oma ülesseatud nõudmise juurde, jagada ühefordseks toetuseks assigneeritud 70 miljoni ühejugustes osades ainult neile riigiteenijale, kes alla elatistiniimumi palka saawad, avaldawad Saapjalu postiteenijad kindlat lootust, et tähendatud eelõnu komisjoni poolt esildatud kujul riigikogus wastuwõttu ei leia ja seal tõsifelt arwestada osatakse riigiteenijate rõhuma enamuse arwamise ja jootwidega.

Riigi- ja omavalitjuse teenijate keskliit on esitanud sel puhul järgmise märgukirja wabariigi walitjusele:

„Toetades alluwate liitude ja ühingute kut ka keskliidu enda niidõjama ärapeetud ülemaalse riigi- ja omavalitjuse teenijate kongressi wastawate otsuste peale ning filmaspidades riigikogu poolt 1925. a. eelarwe juurde wastuwõtetud sellekohast soowiamaldust, palub käesolewaga keskliidu juhatus wabariigi walitjusele 1925. a. eelarwes olemat 70.000.000 margalist palgalista 11.700 margalistest palgaastmetest watas ja allapoole olemate riigiteenijate wahel

iihesuurustes osades palga liigaks arvata, arvates selle taju saajate seffa ka kõiki neid õpetajaid, kes ka 11.7000 mk. ehk alla seda kuus taju saavad.

Asja lihtsustamise mõttes võiks see summa neile riigiteenijatele iihesuurusega väljamakstud saada, kui see peaks tingimata neile jäänudmaks palgaligaks arvatama.

Selle juures tuleb sellest 70.000.000 margalistest summast enne iihesuurustes osades palgaligaks jaotamist kõigile perekonna abirahade saajatele riigiteenijatele iihesuuruline perekonna abiraha anda.

Et 11.700 margalistest palgaastmest kõrgemal seisvate riigiteenijate oluford ka mitte hii-

gav ei ole, seda tunnustab keskkliit, kuid need saavad ikkagi elatismiinimumi alati ning osalt ka peale selle töötaisu, kuna riigiteenijad mitme aasta jooksul ja osa koguni kogu Eesti riigi aja kestel alla elatismiinimumi palga saavad ja selle tõttu täiesti väljapääsemata seisukorras on, seda on ka keskkliit oma j. a. 13. märtsi märgukirja nr. 31 punkt 6 näidatud, ja jääb kindlasti lootma, et wabariigi walitus ja riigikogu tõsiste hädaliste oluforda osaltki parandamast ei keeldu."

Loodame, et riigikogul enam arusaamist ja lugupidamist on riigiteenijate vastu ja ta rahaasjanduse komisjoni esituse riigiteenijate huvidele vastavalt parandab.

Riigiasutustes ja ettevõtetes töötavate tööliste pensiooniseadus.

Kui riigi- ja omavalitsusteeliste pensiooniseadus mõeldud aasta teisel poolel riigikogus arutusel oli, tekitas isearanis ägedaid waieldusi küsimus, kas selle seaduse alla arvata ka riigi- kui ka omavalitsusasutustes ja ettevõtetes töötavaid töölisi. Sotsialistid nõudsid kindlasti, et ka tööliised selle seaduse alla tulewad võtta iiheselt riigi- ja omavalitsusteeliste wanaduse ja haiguse puhul kindlustada. Riigikogu parem tiib raius aga ägedalt selle nõudmise vastu ja riigikogu enamuse poolt 7. okt. 1924. a. vastumõetud pensiooniseadusest jäidki tööliised wälja.

Ka walituse esitaja nõudis tööliste wäljajätmist riigi- ja omavalitsusteeliste pensiooniseaduse alt ja põhjendas seda mitte põhimõtetelise wastufeismisega, waid puht tehniliste asjaoludega. Nimelt olla tööliste pensiooni aluseks wõetawa palga kui ka teenistusaja arwestamisel palju erisusi, misjuuresid wõida lahendada ainult eriseadusega ja andis selle juures lubaduse, et walitus niisuguse eriseaduse lähemal ajal esitab.

Müüd ongi lõpuks see eriseadus tööhoolekandeministeeriumi poolt wäljatõõtatud ja wabariigi walitusele esitatud ülaltoodud pealkirja all.

Ragu seaduse eelnõust näha, on ta märksa kitsama ulatusega, kui seda sotsialistid nõudsid ja ei mahuta enese alla kõiki töölisi. Nimelt, puudutab ta ainult riigiasutuste ja ettevõtetes tööliised, kuna omavalitsusasutuste ja ettevõtetes tööliised on täitja wälja jätud. Ka riigi töölistest on wälja jätud ärilisel alusel töötavate ja põllu- ning metsamajanduslike ettevõtetes tööliised.

Suba riigi- ja omavalitsusasutuste teenijate pensiooniseaduse arutamise puhul riigiko-

gus toonitasid sotsialistid, et riigi- ja omavalitsusasutuste ja ettevõtetes tööliised tulewad iihetaolisel kindlustada. Meie põhjeaduse järgi täidawad omawalitsused riiklisi ülesanded lohtade peal ja sellespärast on riiklistest seisukohast waadates omavalitsusasutustes ja ettevõtetes töötawatel töölistel täita oma tähtsad funktsioonid kui riigi töölistelgi. Ka ei ole juure osa riigi tööliste wäljajätmine küllalt otstarbekohane puht riiklistest seisukohalt. Peaks ju riik oma tööliste kindlustamisega eraettevõtetetele eeskujuks olema.

Wiis, kuidas kõne all olev seaduseelnõu töölisi kindlustab, jarnaneb täiesti riigi- ja omavalitsusteeliste pensiooniseaduse omale.

Nimelt, kindlustab ta töölisi: 1) wanaduse puhul wäljateenitud aja eest ja 2) haiguste puhul, mis töö jätkamise wõimatuks teewad.

Esimesel juhumiisel saawad tööliised, kes 25 a. on töötanud ja 60 a. wanaks saanud, pensiooni 55 protf. palgamäärast. Iga aastaga suureneb pensioon 3 protf. wõrra kuni 30 aastani, misjuures teenistuse eest on ettenähtud pensiooni ülemäär 70 protf. palgast. Kui aga tööliised kaotawad töowõime enne 60-aastaseks saamist, saawad nad pensiooni ka waremalt, kui nad enne 60-aastaseks saamist surewad, saawad pensiooni nende perekonnad.

Teisel juhumiisel, s. o. haiguste puhul, mis edasitõõtamist takistawad, saawad tööliised pensiooni lihendatud aja eest. Haiguste puhul, mis edasitõõtamist takistawad ja iihes sellega kõrwalabi nõuawad, maksetakse pensiooni 5-aastase teenistuse eest 35 protf. palgast, kus iga järgmise aastaga pensioon tõuseb 2 protfenti kuni 30 aastani, misjuures aja eest pensioonimäär wõrdub 85 protf. palgast. Haiguste puhul aga, mis edasitõõtamist takista-

wad, kuid kõrvalabi ei nõua, antakse pensiooni 10-aastase teenistuse eest 35 prots. palgast, kusjuures pensioon samuti suureneb iga järgmise teenitud aasta eest kaks protsenti kuni 30 aastani, misjulguse teenistuse eest pensioon võrdub 75 prots. palgast.

Pensiooniõigust andva töötamisaja arvestamisel võetakse arvesse ka weneaegne teenistusaeg, kusjuures tingimuseks on, et tööline peab Eesti walitsuse ajal töötanud olema vähemalt ühe aasta. Töötamisaja juurde ei arwata aega 15. novembrist 1917 kuni 11. novembrini 1918.

Rõne all olewas seaduseelnõus näidatud haiguste hulka ei kuulu õnnetusjuhtumise ta-

gajärjel tekkinud haigused ja wigastused, sest et neil juhtumistel tööliste pensiooni saavad tööliste kinnituseaduse põhjal, samuti ka meelega jünnitatud haigused ja wigastused.

Liisugused on üldjoontes selle seaduse eelnõu põhimõtteid ja, nagu näha, wastawad nad riigi- ja omawalitjusteenijate pensiooniseaduse omadele. Eelnõus on veel rida erimäärusi pensiooni aluseks wõetawa palga kui ka teenistuse aja arwestamise kohta, kuid need on rohkem tehnilise kui põhimõttelise tähendusega. Minult seaduse ulatus on kitsas ja sotsialistidel tuleb tema arutamisel riigikogus nõuda seaduse laiendamist kõigi riigitööliste kui ka omawalitjusaotustele ja ettemõtete tööliste peale.

Ülemaaline p.-t.-t. teenijate kongress

peetud 29. ja 30. aprillil 1925. a. Tallinnas.

Saadikuid on kokku tulnud 44 ja endine keskjuhatus liige Jaanus.

Kongressist wõtawad osa teedeministeeriumi esitajana ins. hra Jürgenson, posti-peawalitsuse ülem hra Salajas, Läti p.-t.-teenijate kongressi esitaja hra Sandberg, raudteelaste kutseorganisatsioonide keskkõhingu esitaja hra Kuffi.

Kongressi avas keskjuhatus eesimees hra S. Koff, kes kokkutulnud saadikuid walitsuse asutuste, Läti kongressi ja kutseorganisatsioonide esitajaid terwitab ja meele tuletab kadunud teedeministrit Karl Karfi, kelle mälestust kongressi püstitõusmisega austab.

„Meie organisatsioonil on kuueaastane tegevus selja taga,“ ütleb kõneleja, „see aeg on organisatsiooni elus wõrdlemisi lühikene ja sellepärast tuleb selle tegevust hinnata arenemise seisukohalt. Siiski võib neid tegevusaastaid ikka millegiga meie organisatsiooni ajaloos märkida ja üheks sündmusrikkamaks neist meie ametkonnas on mõõdunud aasta, kus muu seas sel aastal meie ametkonna juhi wahetus oli, misjulguse muudatus tõi organisatsiooni ellu peatset elawust. Uus ja seega praegune ametkonna juht, arusaades, et elu ise on teenijate organisatsiooni ellu kutsunud ja et organisatsioon on ikkagi lähem teenijaskonna hingeelu peegeldus ja soowide väljendaja, hakkas organisatsiooniga tõsisemalt rehendama ja ta katjus meie wastu tulla, kui wõrd temal jeda maksimate seaduste juures võimalik teha. Paremaks tõenduselks on siin uus teenijate ametjätkudes kõrgendamise kord, mis administratsiooni ja organisatsiooni koostöö ette näeb.

See uus süsteem ei tõsta mitte üksi Eesti postiteenija autoriteeti walismaail, waid käsi-

fäes jellega peawad kaduma pahed ametkonnas endas ja ühtlasi ka lahenuma wahekorrad üleimate ja teenijate wahel, mis nii mitmeski asutuses palju soowida jätab.

Elu aga on wõitlus ja ta seab järjest uusi ja uusi küsimusi üles, millede üle tuleb tihti pead murda, kuidas neist üle saada ja pealegi meil, kus riigi majandus samuti veel arenemise ajajärgus on, võib neid rohkesti esile tõrkida.

Sarnaseid küsimisi näeb ette käesolewa kongressi päewakorra kawa ja ma arwan, et neid on ka saadikud kinnineid kaasa toonud.

Et need küsimused tõstid ja igatiilgset kaalumist leiaks ning tehtud otsused küllalt elujõulised oleks, soowin kongressi tööle edu ja jõudu.“

Teedeministeeriumi esitaja hra Jürgenson terwitab kongressi hra teedeministri nimel. Ütleb, et teedeministeerium on märkinud, et see ametkond kõige paremini töötab, kus teenijad ühiskondlike elu nähtuste korraldamisest ise osa wõtawad. Meie elu arenemine ei ole mitte ainult majanduslikest jõust, waid ühiskute kodanikkude heast tahtest ühiskonna heaks töötada.

Läti p.-t.-t.-kongressi esitaja hra Sandberg ütleb, et Läti posti neljas kongress jaadab meie kongressile omad paremad terwitused, tuleb meele endist kaariaga, kus teenijatel võimalik ei olnud kokku tulla ja oma hädadest rääkida. Rõhutab jeda tähtsust, mis mõlema naaberriigi iseseiswaks saamisel olnud, nõnda on ka postiteenijad wõrdlemisruutu oma kutseorganisatsiooni loonud, milliste kasulikkuse kohta wastu waielda ei saa. Kõneleja ütleb, et Lätis 75% teenijatest kutseorganisatsioonidesse on loondatud, nende seas

kasutamise ebadiglane on, kuna see on ärakasutatud ainult Tallinna teenijate huvides, mille juures isegi mitte-liikmed kurgusest osa on võtnud, kes võib olla kutseühijuse huviid ignoreerivad ja vastu töötavad.

Kurguste juhataja hra Laasi esineb kongressi jaadikute soovil ühikasjalise aruandega kurguste sisetulekute korraldamise, kestvuse, kurgustest osavõtjate arvu ja muude andmetega.

Panname ette uuele keskjuhatusel ülesandeks teha järgmiseks kongressiks täielikuma aruandega ja eelarvega esineda.

Keskjuhatusel liikmed hrad Laak, Koff, Grünberg ja Wilufas sellele vastuvõetelbes ei pea jeda ettepanekut vastuvõetavaks, leides, et keskjuhatusel sel juhtumisel võimata on edasi tegutseda, et osakonnad kohtadel võiksivad sisetulekute mõttes pidusid ja väljasõidusid korraldada, kuna keskjuhatusel peasisht on puhtkutseliühijuslike huvide kaitsmine ja sellepärast temal võimalust pole muid sisetuleku allikaid otsida, kui liikmemaks.

Järgnevad osakondade aruanded.

Tallinna jaadik hra Müller konstateerib kõige pealt ruumide puudust, et teenijad paljudesse erialadesse jagunedes ja mitmetes asutustes laialipillatult asudes kergesti kokku ei saa tulla, mis nende kooshoidmise ja omavahelise läbikäimise peale raskendavalt mõjub.

Tapa osakonna tegevuse kohta tähendab hra Taps, et I. a. osavõtt koosolekuteist rahuldav on olnud.

Saapjala jaadik hra Müürisepp teatab, et koosolekuteist osavõtt kuigi loid, on liikmete arv tänawu kevadel jiski 100% võrra tõusnud.

Kuressaare osakonnas on liigete arv jaamuti poole suuremaks kasvanud. Nii oli 1924. a. Kuressaare osakonnas 24 liiget, 1925. a. aga 55 liiget.

Pärnu osakonnas on liikmeid 63, mitte-liikmeid 3. Pärnu osakonna juures töötab teenijate matuiekasja, kust teenijad tarbikorral abi saavad.

Wõru osakonna jaadik hra Aruusmann leiab, et osavõtt koosolekuteist loid on olnud. Liikmete arv aga on läinud aastaga võrreldes tõusnud 34 liikme pealt 39-ni.

Pekseri osakonna kohta teatab hra Eichelmann, et see osakond väike on, kuid jiski võrdlemise edukalt tegutses.

Tartu osakonna esimees hra Smelik tähendab muu seas, et osakonna liigete seas walitseb täielik arusaamine kutseühijuse kasust. Tegevus on intensiivne ja osavõtmine elav. Peale mõne ühijaku on Tartu teenijad kõik kutseühijuse liikmed.

Riigiteenijate õigusline seisukoord.

Aruandjatena selle päewakorra punkti kohta esinesid hrad Koff ja Laak. Wiimane kandis ette Riias ärareetud Balti riikide riigi- ja omavalitjuse teenijate konverentsil vastuvõetud teesised teenistusseaduse dissiplinaarkohute ja tööaja küsimustes. Dissiplinaarseadus näeb ette, et määramata aja peale teenistusse võetud riigi- ja omavalitjuse teenijad võib teenistusest tagandada ainult wastawa kohtuotsusega. Teenistusse kõlbluse rikumise korral langeb jüüdlane dissiplinaarkohutu alla, mis pariteetlisel alusel seisawad. Need kohtud on kaheastmelised, millede liigetest oleks üks administratsiooni ja üks teenijate esituse poolt. Karistusviisid on: 1) märkus, 2) märkus hoiatusega, 3) ümberpaigutamine, 4) rahatrahn ehk teenistusest alanamine, 5) teenistusest tagandamine. Esimesi kahte karistust võib määrata otsekohene ülemus, järgnevaid aga dissiplinaarkohus. Tööajaks riigi- ja omavaliteenijatel peab olema waimlise töö tegijatel 6 ja kehalise töö tegijatel 8 tundi ööpäewa kohta.

Lätis ja Leedus on tööeatus läbi wiidud, kuid raudtee, poliitsei ja post on selle alt välja jäetud.

Hra Sereski ettepanekul walitakse 6-liikmeline komisjon nende teesiste läbiwaatamiseks. Walitud saiwad hrad Laak, Sereski, Martin, Nõu, Kõnning ja Nauts.

Peale läbikäimise puhtuste ja haiguste kohta, millest osa wõtawad mitmed kongressi jaadikud, antakse ülemalt tähendatud päewakorra punkt komisjoni arutamiseks ja resolutsiooni esitamiseks.

Järgmised otsused wõetakse ilma paranduseta vastu.

Riigiteenistusseadus.

Riigikogu poolt 1924. a. „Riigi Teatajas“ avaldatud riigiteenistusseaduses tulawad järgmised parandused teha:

§ 1. Riigiteenijate jaotamine ametnikkudeks ja wabateenijateks ära jätta ning kõik riigiteenijad üheõiguslisteks teha.

§ 10. Tuleb uus lõige juure wõtta, kus ette oleks nähtud, et tõrgenduste andmise küsimusi harutab, millest wastawa kutseühijuse poolt määratud riigiteenijad pariteetlisel alusel administratsiooni esitajatega osa wõtaksid. Wastawalt nende uutele põhimõtetele tulawad ka muud eelpoolnimetatud parandustega puudutatud riigiteenistusseaduse wastawad muud §§ parandada.

Motiivid nende paranduste kohta on järgmised:

1) Ühedeigusele ärakaotamine riigiteenijate seas on teenijaskonnale täiesti arusaamata nähtus ja see käib demokraatlikele põhimõttele vastu.

2) Wabateenijad oma kindlustamata seisukorra pärast ei saa omi ametiülelaseid mitte nii erapooletult täita, kui riigiametui-

fud, ja ta võib langeda ülemuse mõju ning meelewalla alla.

3) Kõrgenduste andmise komisjoni loomine nõimaldab erapooletut kõrgenduste andmist täiesti tõsistele töömestele ning kaotab teenijaskonna igafuguse murina administratsiooni tegevuse kohta jellel alal. (Särgneb).

Töölislitumine Gestis ja väljamaal.

Tallinna ühishaigekassa 1924. a. aruande järele, mis neil päewil trükiti ilmus, on haigekassa tegevuse laiemale alusele asetamise faktusiks olnud eeskätt uue haiguste vastu ja emade finnituseaduse puudumine, finnituse nõuogogu 1. apr. 1924. a. otsuse elluviimise seismapanek ja pärast tühistamine riigikohtu poolt wabrikantide ühijuse sellekohase protesti puhul (see otsus käsitas haigekassa liigete arstimise kassa kätte wõtmissi) ja teatud raskuste kõrwaldamine haigekassa wabamüügi apteegi awamise seaduse läbiwiimise puhul riigikogus. Üldine tööstusseisak on ka haigekassa tegevuse peale oma mõju awaldanud, mida näitab üldine kassaliigete arwu langemine 1500 wõrra, olgugi, et 50 wäikemat tööstust kassa alla juure on tulnud. Ülemaltooduga kassas käib rahaline kitskus, mille puhul lõpetati liigetele abiraha maksmine pühapäewade eest ja perekondadel mõnesugused arstimiswiisid. Kolmeliikmeline arstide komisjon, kes kahtlasi haigeid kontrollleerib, annab häid tagajärgi.

Haigekassale annab palju tööd eba-produktiivseilt ettevõtjailt maksude sissenõudmine. Selle aja jooksul kui oksjonid kuulutatud ja kohtupriistaw rahad sisse nõuab, jõuawad paljud ettevõtteid pankrotti jääda.

1924. aastal oli haigekassa alla koondatud üldse 468 ettevõtte töölisi ja teenijad; kokku keskmiselt 12.268; neist mehi 9351 ja naised 2917 ja perekonnaliikmeid 21.173 hinge. Wabanaduse järele on kõige suurem % 11,4 mees-töölistel 31—35 eluaast. ja 6,2% naistöölistel 26—30 eluaast. Kassa sissetulek 2% töötajate palgast, millele tööandja teist nii palju juure maksab, kogusummas 33.624.089 mk. 29 pn. Kassaliigetele abiraha päewas haiguse puhul maksetud $\frac{2}{3}$ päewapalgast kokku 5513 korral 106.877 päewa eest 14.770.809 mk. 90 pn., õnnetujuhtumiste puhul 1223 korral 21.821 päewa eest 3.883.414 marka, sünnitamise puhul terve päewapalk 65 korral 2290 päewa eest 347.291 marka 50 pn. ja surma puhul 6000 m. ühefordjelt 77 korral 462.000 mk. Perekonnaliigete arstimise kuludeks 12.658.203

marka, 125 sünnituse puhul 196.625 marka ja 125 surma puhul 375.000 marka, kokku 13 miljoni 229.828 marka.

Kõige suurem arv haigeid, nimelt 894, on abi saanud 14 päewa, selle järele 363 juhtumist 21 päewa ja kõige wäiksem — 2 on saanud 175 päewa. Kõige suurem surijate arv langeb üle 60 a. wanuste peale ja selle järele 46—50 a. ja 56—60 a., mõlemad 9 juhtumist. Kõige rohkem on olnud mao ja soolte haigusi põdejaid 1016, selle järele influentia haigeid 883. Kõige rohkem on olnud kate wigastusi — 630 juhtumist, selle järele jala wigastusi — 344.

Kõige rohkem haigeid, nimelt 5% langeb detsembrikuu peale, selle järele augustikuu 4,8%, weebruar, märts 4,5%. Keskmine haigete % aastas 3,7. Õnnetujuhtumiste % kõige suurem detsembris — 1,3, keskmiselt aastas 0,8%.

1925. a. eelarwe on tasakaalu wiidud 34.550.000 marga peale.

Tallinna ühise haigekassa wolinikkude peakoosolekut peeti 24. mail. Tähtsamaks päewakorra punktiks on kassaliikmete arstimise kassa kätte wõtmine. Otsustatakse ühel häälel arstimine kassa kätte wõtta 1. septembrist k. a. Perekonnaliigete arstimise asjus tehakse mõnesugused kitsendused, muu hulgas lõpetatakse leping linna keskhaigemajaga 1. juunist. Teatavasti tõstis linnawalitsus kassa kulul arstitawate haigete rawitsemise maksu, selle asemel maksetakse tulewikus arwete järele iga haigemajas olnud päewa eest 200 marka liigetele kulude rawitsemise katteks.

Juhatusse waliti: Karu, Ringsmann, Hellmann, Antje, Robbo, Temp, Martin, Koosmann, Waldmees, Poppel ja Toffelmann ja komisjoni komisjoni: Kopp, Tegel, Rosenberg, Wiil ja Luik.

Wallaajetretäärde seltsi üleriikline peakoosolek peetakse 14.—15. juunil k. a. Tartus, Tähe län. nr. 13, Ametnikkude ühingu ruumides. Päewakorras on: 1) peakoosoleku juhatusse walimine, 2) 1924. a. aruanne, 3) wallaomewa-

litsuse õiguslike seisuford, ref. J. Jans, 4) omavalitsuse finanspoliitika, 5) töölulud ja tööpäev, ref. prof. M. Vipschütz, 6) walla omavalitsuse raamatupidamine, 7) wallasekretäride ja nende abide palk, ref. S. Murt, 8) wallasekretäride seltsi tänapäevajad ülesanded, ref. S. Murt, 9) seltsi juhatuse ja revisjoni komiteete valimine, 10) 1925. a. eelarve, 11) koosolekul algatud asjad.

Tööliste wanemate üldkoosolek 19. mail arutas aruanneteft selgunud seisuforda kohtadel ja palga-küsimust. Tehti rida otsuseid palga alanumäära ja sellel seadusandlifel teel korraldamise asjus. Järgmisel koosolekul, mis küsimuste arutamiseks kokku kutjutud, puudutatakse neid ülesandeid juba lähemalt.

Riigi- ja omavalitsusteemijate ühijuse Tallinna osakonna juhatus jagas ametid omavalitsusele järgmiselt: esim. hra Kari riigikontrollif, abiesim. hra Maasil tollivalitsuseft, sekretärits hra Wilatow aktf. peawal., abits hra Walber, linnapol., laekahoidja hra Dekmann Gestfi pangaga Tall. os., ametitah hra Lepp, statistika keskb. ja hra Riismann tööhoolik. ministeeriumist.

Tööliste wanemaks a.-s. „Lajerm“ tubaka wabrikus waliti Siimon ja Tamm.

Spetajate 7. üleriikline kongress peetakse 18.—20. juunil s. a.

A.-s. „ühiselu“ trükitojas waliti tööliste wanemaks J. Sopp ja Annot.

A.-S. „Gestimaa trükitoda“ trükitojas waliti wanemateks J. Murt ja A. Tärna.

Tööliste palgaolud Soomes.

Mitmel tööalal püüawad ettemõtjad seniseidki niikuini wiletsaid palku weelgi alla suruda. Kriti terawalt tuleb see ilmsiks puumaterjaalide walmistamisel, kus ettemõtjad kasutawad odawa töbjõuna töötä töölist. Palgawõitlus näib terawemat riide-, metalli- ja paberitööstuses, osalt ka trükitööstuses. Koh-tadel puhkewad osalised streigid.

Inglise söefacwanduste

olukorra selgitamiseks facwandustööliste ja ettemõtjate esitajast asutatud komisjoni andmetel wäheneb söe wäljavedu iga aastaga. Et pealegi weohinnad nii raudteedel kui ka laewadel märksa tõusnud on, siis tundub kriis töölistele feda terawamana. Läänud aasta no-wembrift algades on sulutud 256 facwandust ja uuesti awatud ainult 90, teised seisjavad. Komisjon on asunud parandusabinõude otsimisele.

Tööstatistika konverents

peeti aprilli lõpul Genfis ära. Esitatud oli 24 riiki. Konverentsi ülesandeks oli selgita-

da, kuidas oleks kõige otstarbekohasem korraldada tööstatistika. Kriti waliti komisjonid tööstuse liigitamise, palgastatistika ja elukalliduse ning tööpäevuse arwestamise selgitamiseks. Loodame, et see konverents kaaja aitab töö- ja palgaolude kohta käiwa arwustiku paremale järjele töstmiseks.

Amsterdam ja Moskwa.

Wenemaa ametiühisusliku liidu (profinterni) poolt jaadeti neil päewil Amsterdamis rahwuswahelisele ametiühisuslikule liidule wastus ametiühisusliku liikumise ühtluse kohta. Wastuses seletatakse, et Wene profinterni soovib näha kõigi maade ametiühisusliku liidu klassiwõitluse alusel. Wene ametiühisused olla nõus sarnase liidu liikmeteks astuma, mille organisatsioon ei tarwitseks palju lahku minna Amsterdamis rahwuswah. ametiüh. liidu omast. Kirjas pannakse ette ilma eeltingimusteta ühist konverentsi ära pidada ametiühisusliku liikumise ühtlustamiseks ja koondamiseks ühise keskkoha ümber. Et wenelastel ühinemiseega tösi taga oleks, feda uskuda näib siiski weel liig wara olevat.

Tööliste palgawõitluseft Daanimaal.

Pikkade, ligi kolm kuud tööliste ja ettemõtjate wahel kestnud läbirääkimiste, lepituskõdade waheltjõbitamise ja ametiühisuste järel-andlikkuse peale waatamata puhkes aprilli lõpul Daanis lahthi suureulatuslik äge palgawõitlus ettemõtjate järelandmatuse tõttu.

Ettemõtjad walmistajid feda võitluseft ette juba pikema aja kestes. Kõik kollektiivsed palgalepingud, mille tähtajad lõppefid 1. webruari ja 1. aprilli wahel, deldi üles wiimase filmapilgul, ilma et oleks aegsasti asjutud ettemalmistustöödele uute lepingute sõlmimiseks. Koondati seega võitlus terwes ulatuses ühe aja peale, et ära wõtta töölistorganisatsioonidelt wastastikuse koetuse wõimalust ja laialiste streikide ning töbjulgude kestusel sundida lepitusaotusi kiiret korras otsima üldiseid lahenduswõimalusi, jättes kõrwale üksikute töölistide, erihuwid ja wäga põhjendatud nõudmised. Sarnast metoodi on ettemõtjad ka waremalt tarwitanud ja teatawate tagajärgedega.

Tänawuste palgatariifide uuenduste puhul nõudsid töölisted palgatõrgendust wastawalt tõusnud elukallidusele.

Ainult wabrikutööliste liit nõudis palkade ümbernormeerimist ja töstmist neile töölistriihmadele, kelle palk erakorralist madal ja märksa alla wastawa ala keskmise palga on langenud. Ettemõtjad omalt poolt tahtsid palkasid läbitõttu 10 protf. wõrra alla suruda.

Walitjuse kaasabil läks korda lepituskodade kaudu mõlemaid pooli kokku wiia 3 protf. palgakõrgendusele. Minult metallitöösturid olid igajuguse palgakõrgenduse vastu ja wabrikutööliliste liit ei pidanud tariifsepingut ilma palgakõrgendusega wastuwõetawaks. Wastawates organisatsioonides tunnustati 17 kokkulepet pooltele wastuwõetawateks ja 5 liikati tagasi, joomides neis näha mõningaid parandusi.

Sellest haarasid kinni ettemõtjad ja teatasid, et nad ei loe endid enam seotuks antud lubadustega ning jätawad enestele tegewuswabaduse. Warsti järgnes sellele teadaandele üldine tööjulg, millega umbes 160.000 töölist tööta jäeti. Palgawõitlust tuli seega otsust uuesti alata. Ta näib kujunewat pikaajaliseks. Rahvuswaheline Ametiühjuslik Liit on pööranud teiste maade am.-üh. poole ettepanekuga — Daani jeltšimehi toetada niipalju kui iganes võimalik. J. S. B.

Hispaania ametiühjuslikus liikumises

on kommunistiline mõju peaaegu täiesti kadunud. Leidub wast ehk weel tuhonde ümber nende poolehoidjaid. Sellega on siis Hispaanias ametiühjusliku liikumise ühtlus jälle jaluks seatud ja kommunistide lõhestamispoliitika tagajärjed liikwideeritud.

Daani tööliste võitlus

nute palgalepingute eest kestab ifka weel edasi. Kuit ettemõtjad nõusolekut avaldasid läbirääkimisi uuesti alata ja need alanud ongi, ei võtnud nad vastu tööliste ettepanekut tööjulu lõpetamise kohta. Daani tööliised on omas raskes võitluses saanud toetust teiste maade töölisorganisatsioonidelt — Soomest, Hollandist, Skandinaaviast ja mujalt — rahvuswah. ametiüh. liidu eestwõttel.

Õnnetused kaewandustes ja kaewandustööliste liit.

Arweesse wõttes wiimajel ajal ette tulnud juuri õnnetusjuhtumusi kaewandustes, mille ohwriks on langenud hulk töölisi, on kaewandustööliste liidu sekretäär Frank Hodges kokku kutsunud Amsterdami nõuupidamise, kus ka wahetatakse jaata walitjusele märkupiri — wõtta abinõud tarwitusele kaewandustööliste julgeoleku kindlustamiseks.

Lõhenemine Jaapani ametiühjuslikus liidus on saanud tõfiasjaks kommunistide armust, kelle fihutustöö tagajärjel osa ametiühjusist hakkas talitama Moskwa näpunäideteel hoolimata sellest, kas Jaapani tööliikumine sellest kasu

wõi kahju saab. Am.-üh. nõukogu oli sunnitud need ühijused wälja heitma. Siin näeme jällegi kommunistide tõfist „ühist wäerinda“.

Inglise ettemõtjad tahawad tööaega pikendada.

Töösturite liitude esitajate koozolekul Londonis otsustati esitada ettemõtjate liidule kaalumiseks ettepanek — pikendada töönädal 47 tunni pealt 50 tunnini ja ühes sellega tösta tööliliste palka.

Töölispank Austrias,

mis alles paar aastat tagasi ajutati, on saanud tugewaks jõuks tööliiskumisele ja klassiwõitlusele. Tema abil on suudetud ära hoida, et praegusel pankrottide ajajärgul ei ole ükski tööliste ühistegelise ettemõte kokku wariseunud. Peale selle on ta mõjuwast toetanud paaril korral tööliste palgawõitlust.

Tööpuuduse vastu wõitlemiseks

nõudis Inglise töölispartei parlamendis jellekohase töowalitjuse ajutamist, millele antaks aastaks 10 miljoni naelsterlingit ja ühtlasi õigus neist summadest toetada ka ajumaade walitjusi tööpuuduse vastu wõitlemisel. Wana-meelsed liiklased ettepaneku tagasi.

Inglise kaewandustööliste kongress.

wõttis vastu suure häälteenamusega otsuse, mil pooldatakse juhatusel poolt algatud kaewanduste olukorra selgitamist ja seisukorra parandamiseks abinõude otsimist.

Rahkestatunnilise tööpäewa kindlustamiseks

rahvuswahelises ulatuses Washingtoni jellekohase kokkuleppe alusel peab sotsialistliku töölisinternatsionaali nõukogu tarwililuks, et see kokkulepe kinnitataks kõigepealt suurtes tööstusmaades — Saksas, Inglis- ja Prantsusmaal. Soowitatakse, et kõik töölisorganisatsioonid neil mail ühel ajal püüaksid läbi suruda selle kokkuleppe kinnitamise, mis oleks eelduseks, et see ka teistel maadel peatfist vastu wõetaks.

Tööpuudus wälismaadel.

Käesolewa aasta esimestel kuudel oli allitimetatud riikides kogu rahwast pikemat aega ilma tööta: Inglismaal — 26%, Austrias — 20%, Ameerika ühiskriikides — 19%, Weneemaal — 10%, Hollandis — 9%, Daanis ja Norras — 8%, Saksamaal — 7%, Poolas ja Austraalias — 6%, Tšehoslowakkias — 5%, Itaalias, Ungaris ja Rootsis — 3%, Soomes ja Prantsusmaal — ½% kogu rahwast.